

STANOWISKO

**Zarządu Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej
z dnia 10 października 2025 roku
w sprawie inicjatywy zmiany norm zatrudnienia**

Zarząd Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej zwraca się ponownie z prośbą o podjęcie inicjatywy modyfikacji rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 22 listopada 2013 roku w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego (Dz.U. 2023 poz. 870, dalej jako rozporządzenie koszykowe)) w brzmieniu nadanym rozporządzeniem ministra zdrowia z dnia 11 października 2018 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego (Dz. U. 2018 poz. 2012) w zakresie dotyczącym określonych w załączniku nr 3 do rozporządzenia koszykowego norm zatrudnienia pielęgniarek.

Zastrzeżenia wnoszone przez zarządzających placówkami medycznymi wobec aktualnie obowiązujących regulacji polegają na tym, że:

1. Obecnie normy zatrudnienia pielęgniarek są ustalane bez względu na obłożenie oraz stan chorych, w przeliczeniu na łóżko, tzn. 0,6 etatu na łóżko w oddziale zachowawczym, 0,7 etatu na łóżko w oddziale zabiegowym.

Z różnych powodów, w tym epidemiologicznych, sezonowości zachorowań, konieczności zabezpieczenia właściwej liczby łóżek na potrzeby osób w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego¹ obłożenie łóżek co do zasady nie jest 100 % i waha się, natomiast liczba zatrudnionych pielęgniarek na każdy dzień powinna być zgodna z normą, bez względu na to ilu pacjentów w danym dniu przebywa na oddziale. Zgodnie z optymalnymi wskaźnikami łóżek opracowanymi m.in. przy tworzeniu sieci szpitali oraz map potrzeb zdrowotnych, stanowiącymi podstawę do dokonania oszacowania zapotrzebowania na łóżka szpitalne, przyjmuje się, że wskaźnik docelowy obłożenia łóżek powinien wynosić 85%, a w pediatrii, czy innych wybranych specjalnościach medycznych takich, jak np. choroby zakaźne, z uwagi na sezonowość zachorowań – ok. 70%. Wskaźniki te w żadnej mierze nie korespondują z obecnymi rozwiązaniami prawnymi dotyczącymi norm zatrudnienia pielęgniarek.

Istotnym jest przyjęcie takich rozwiązań, które umożliwią podmiotom leczniczym elastyczne zarządzanie kadrami w sposób zapewniający z jednej strony bezpieczeństwo i dobro pacjentów, ale z drugiej strony możliwość reagowania na niepełne wykorzystanie potencjału łóżkowego odpowiedniej kadry, przy uwzględnieniu szczupłości jej zasobów. Ustalenie liczby etatów na wszystkie łóżka zachowawcze w danym szpitalu bez podziału na zakresy, czyli łącznie dla wszystkich oddziałów o profilu zachowawczym w szpitalu - to jedno z możliwych rozwiązań. Umożliwi ono elastyczne kierowanie pielęgniarek do danego oddziału zachowawczego w zależności od liczby zajętych łóżek. Analogicznie w przypadku łóżek zabiegowych.

2. Według obowiązującego rozporządzenia przy ustalaniu norm nie można uwzględnić zatrudnianych w oddziałach szpitalnych opiekunów medycznych.

Zatrudnianie w oddziałach szpitalnych opiekunów medycznych i ratowników medycznych, wykonujących czynności niezastrzeżone do kompetencji pielęgniarki, ma wpływ na pracę pielęgniarek w

¹ § 13 ust. 3 rozporządzenia ministra zdrowia z dnia 27 czerwca 2019 roku w sprawie szpitalnego oddziału ratunkowego (Dz. U. 2024 poz. 336)

ten sposób, że znacząco odciąża je od pewnej ilości zadań, które mogą wykonywać ratownicy medyczni i opiekunowie medyczni w ramach swoich kompetencji. Uregulowania prawne stworzone dla obu tych zawodów są stosunkowo nowe, a potencjał kadrowy stworzony dzięki ich powstaniu mógłby zostać wykorzystany w procesie organizacji udzielania świadczeń i ustalania norm zatrudnienia. Ratownik medyczny może wykonywać zadania określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 20 kwietnia 2016 r. w sprawie medycznych czynności ratunkowych i świadczeń zdrowotnych innych niż medyczne czynności ratunkowe, które mogą być udzielane przez ratownika medycznego. Zawód opiekuna medycznego jest ujęty w rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 listopada 2016 r., a ministrem właściwym dla tego zawodu jest Minister Zdrowia, który zatwierdza podstawę programową oraz program nauczania.

Zatrudnienie opiekunów medycznych wobec ich dzisiejszych kompetencji stanowi dla jednostek ochrony zdrowia udzielających świadczeń całodobowych bardzo ważne wsparcie w prowadzonej działalności. Dzięki zaangażowaniu opiekunów medycznych w procesie udzielania świadczeń nie tylko podnosimy bezpieczeństwo i jakość opieki nad pacjentami, ale w znaczący sposób odciążamy pielęgniarki i położne w ich obowiązkach. Opiekunowie medyczni mają bowiem kompetencje do wykonywania podstawowych zadań przypisanych kiedyś wyłącznie kompetencjom pielęgniarek (np. pobieranie krwi, podawanie iniekcji podskórnych, odsysanie pacjenta etc.).

Odrębną kwestię stanowią normy zatrudnienia personelu pielęgniarskiego w oddziałach psychiatrycznych, gdzie nie do końca zasadne byłoby wyliczanie minimalnych norm zatrudnienia pielęgniarek w odniesieniu tylko do ilości łóżek lub tylko do ilości pacjentów. Jest różne zapotrzebowanie na świadczenia medyczne wykonywane przez personel pielęgniarski w zależności od specyfiki oddziału, stąd ten zakres świadczeń nie jest objęty normami określonymi w przedmiotowym rozporządzeniu.

Zarząd Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej wnioskuję, aby w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 22 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego, uwzględnić następujący sposób ustalenia zatrudnienia:

- 1) Liczba etatów pielęgniarskich = liczba łóżek x optymalny wskaźnik wykorzystania łóżek x 0,6 / 0,7 / 0,8;
- 2) Równoważnik 1 etatu pielęgniarskiego stanowi 1 etat ratownika medycznego i/lub 2 etaty opiekunów medycznych – nie więcej niż 25 % czasu pracy ogółu pielęgniarek udzielających świadczeń w danym zakresie u danego świadczeniodawcy.
- 3) Biorąc pod uwagę różną specyfikę funkcjonowania oddziałów/podmiotów leczniczych należy podjąć prace nad modyfikacją sposobu określania minimalnych norm zatrudnienia, tak aby zatrudnienie wymagane w danym miejscu odpowiadało rzeczywistym potrzebom.

Uwzględnienie w rozporządzeniu wskaźnika wykorzystania łóżek oraz zawodów uzupełniających opiekę pielęgniarską, wpłynie na zrationalizowanie procesu dostosowywania liczby łóżek do potrzeb i możliwości kadrowych, z zachowaniem bezpiecznego poziomu opieki nad pacjentem oraz będzie miało pozytywny wpływ na racjonalne gospodarowanie deficytowymi zasobami kadrowymi. Proponowane zmiany nie odejmują kompetencji pielęgniarkom, natomiast w sytuacji niedoborów kadrowych, umożliwią prowadzenie w sposób bezpieczny opieki nad pacjentami. Uwzględnienie w normach ratowników medycznych w składzie oddziałów nie może powodować ograniczenia w dostępie do świadczeń pielęgniarskich, stąd łączna liczba etatów opiekunów i ratowników medycznych nie może przekraczać 25% całego personelu tej grupy.

Olgiard Geblewicz

Prezes Zarządu

Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej

Stanowisko kieruje się do:

1. Jolanta Sobierańska-Grenda, Minister Zdrowia